Aluehallintovirastojen lausunto HE 113/2025

Aluehallintovirasto

Lausunnon keskeinen sisältö:

- Aluehallintovirastot pitävät kannatettavana, että teknologisten ratkaisujen käyttämisestä sosiaalihuollon palveluissa säädettäisiin uudessa 47 §:ssä ja teknisestä valvonnasta sosiaalihuollon toimintayksiköissä yhteisissä tiloissa säädettäisiin 48 §:ssä.
- Teknisen valvonnan sallittavuuden arvioinnissa on merkitystä sillä, mitä tilaa tai kohdetta aiotaan valvoa.
- Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan ympärivuorokautisen palveluasumisen ruokailuun tai ajanviettoon tarkoitettujen tilojen olisi tulkittava kuuluvan kotirauhan piiriin.
- Yhteisten tilojen teknisen valvonnan edellytyksenä tulee olla toimintayksikön asiakaskunnan turvallisuus ja hyvinvointi laajemmin.
- Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan teknistä valvontaa ei tule sallia kuvayhteydellä ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaan omassa huoneessa.
- Ajallinen välttämättömyys, teknisen valvonnan viimesijaisuus.
- Asiakkaalla tulee olla mahdollisuus kieltäytyä teknologisen ratkaisun käytöstä osana hänen palvelukokonaisuutta.
- Aluehallintovirastojen näkemyksen mukaan tekninen valvonta merkitsee useisiin perusoikeuksiin kohdistuvia rajoituksia ja perusoikeuksien rajoittamisesta tulee säätää lain tasolla.

Lausunnon keskeinen sisältö jatkuu:

- Huoli sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöiden kouluttamisesta ja osaamisen varmistamisesta teknologisten ratkaisujen osalta.
- Huoli siitä, että asiakkaalle myönnettävä teknologinen ratkaisu ei perustu niinkään siihen arvioon, mikä parhaiten vastaa asiakkaan tarvetta, vaan arvioita ja päätöstä ohjaavat ne teknologiset ratkaisut, joita hyvinvointialueella ja yksityisellä palveluntuottajalla on tosiasiallisesti käytettävissä.
- Aluehallintoviraston näkemyksen mukaan laissa tulisi korostaa, että asiakkaan palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman teknologisten ratkaisujen osalta voi tehdä vain henkilö, joka on saanut koulutusta tarjolla olevan teknologian käyttöön sekä laitteiden toimintaa ja tietosuojaa koskeviin periaatteisiin.
- Aluehallintovirastot pitävät kannatettavana, että asiakasmaksulain 10 §:ään lisätään uusi momentti, jonka nojalla turva-auttamispalvelun toteuttamisesta osana kotihoitoa voidaan periä maksu.
- Aluehallintovirastot kannattavat maksimirajan asettamista teknologian huomioimiselle iäkkäiden ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoituksen laskemisessa ja ehdotettu 0,04 on sopiva. Aluehallintovirastot pitävät ehdottoman tärkeänä, että iäkkäiden ympärivuorokautisessa hoivassa toteutunut vähimmäishenkilöstömitoitus olisi edelleen 0,60 työntekijää asiakasta kohti, eikä se saisi alittua teknologisia ratkaisuja tai teknistä valvontaa käytettäessä.

Lausunnon keskeinen sisältö:

- Aluehallintovirastot ilmaisevat huolensa siitä, että teknologisten ratkaisujen kustannukset siirtyvät asiakkaalle riippumatta siitä, minkälainen teknologia on kysymyksessä. Teknologiset ratkaisut tulisi sisältyä ympärivuorokautisen palveluasumisen maksuihin.
- Aluehallintovirastot katsovat perustelluksi korostaa, että jos teknologian käytöstä tullaan säätämään yleislaissa, joka koskee kaikkia asiakasryhmiä, on tarkoin huolehdittava siitä, että yleislain ja erityislakien mahdolliset vastaavat kirjaukset eivät ole tulkinnanvaraisia tai keskenään ristiriitaisia.
- Huomioiden kaikki sosiaalihuollon asiakasryhmät aluehallintovirastojen mukaan teknologisilla ratkaisuilla ei voi korvata läsnä olevaa henkilöstöä, eivätkä teknologiset ratkaisut korvaa inhimillisen hoivan ja läsnäolon tarvetta.

Aluehallintovirasto